

ПОЗИЦИЯ

на Съвета на ректорите на висшите училища в Република България

от 17.05.2024 г.

В изпълнение на решението на Общото събрание на Съвета на ректорите, ръководителите на 44 висши училища и университети обявихме 20-ти май за ден, в който за първи път от много години академичните институции няма да отворят врати. През последните няколко дни фокусът на вниманието на българското общество е привлечен върху абсурдната ситуация, в която е оставена да функционира системата на висшето образование, която ние ректорите сме призвани да управляваме.

Ректорите като работодатели следва да се грижат за условията, в които се обучават младите хора на България. Във висшите училища се създава научна продукция, която съответства на световните стандарти. Академичната общност дава тон и пример на обществото с влиянието, което оказва. В същото време, от изявленията на всички държавници, разбираме че държавата е абдикирала от задължението си да осигури финансирането на тази система.

Конституцията обявява науката, образованието и културата за национални ценности, но през последните четири години делът от brutния вътрешен продукт, заделян за висшето образование и наука намалява прогресивно до степен, в която застрашава от фалити висшите училища.

Държавата въвежда правила и механизми за увеличаване на трудовите възнаграждения на академичния състав. Но се оказва, че в бюджета, средства за това не са осигурени. Тези факти са симптоматични за хаоса, в който висшите училища работят.

За нас е важно за българското общество да стане ясно, че висшите училища не протестират единствено за средства за трудови възнаграждения, а за спазване на Закона за висше образование. Държавата нарушава собствените си правила. Изпълнителната власт не желае да изпълни решенията на законодателната власт.

Ако някой се опитва да представи нашия протест като такъв само за заплатите ни, той дълбоко не разбира същността му и мотивацията ни. **Това не е протест за заплати, а протест срещу потъпкването и поставянето в ъгъла на значимостта на образованието и науката.**

Целта на протеста са реални мерки, поемане на ангажименти и тяхното изпълнение.

Подкрепяме исканията на нашите колеги синдикалисти и протестите, организирани от националните синдикални организации.

Разглеждаме обещаните 39 млн. лева за индексирание на трудовите възнаграждения на академичния състав и 12% увеличение на възнагражденията на

административните структури към университетите като първа, но недостатъчна стъпка в правилната посока. Това са пари, които са предвидени за висшето образование още в края на миналата година и е необяснимо тяхното забавяне до степен, да се налага да ги изискваме по такъв начин.

Това далеч не изчерпва нашите искания – новите разпоредби на Закона за висшето образование фиксират минималните и средните трудови възнаграждения на преподавателите към средната брутна трудова заплата за страната. Ние съзнаваме, че при необезпечеността им в Закона за държавния бюджет е необходима неговата промяна, която може да стане само от действащо Народно събрание.

Незабавно след конституирането на новото Народно събрание, формирано след изборите на 9-ти юни, ще изискваме среща с всички представени в него партии за приемане на подобно решение, което да синхронизира Закона за бюджета с разпоредбите на ЗВО.

В изпълнение на заявката си, че това не е протест за заплати, настояваме и за спазване на изискванията за определяне на финансирането на научноизследователската и художественотворческата дейност на висшите училища в размерите, определени от чл. 91, ал. 9 на ЗВО и залагането на подобни средства за трансфери от централния бюджет.

Призоваваме на 24 май към българските учени и академичната общност да се включат в националните шествия с протестни ленти и хилядите наши студенти и докторанти, колеги учители, културни дейци и всички съпричастни към проблемите на българското образование.

При неизпълнение на тези наши искания заявяваме, че ще ги отстояваме чрез стъпаловидни протести, които могат да доведат до невъзможност да започне новата учебна година в българските университети.

С оглед изложеното, на 20-ти май българските висши училища ще затворят врати, с изключение на провеждане на дейности с неотложен характер.